

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Kundgörelser.

På Kongl. Post-Contoiret härstädes är en röd tafse-bok qwarlemnad: Namnet på boken utwisar ägaren, som kan återbekomma godset.

Den 23 dennes försäljes genom auction af ledna Madame Klongers ägendom, jämte silfver, guld och flera rariteter, såsom specie-mynt, och koppar, item messing och malm, och et parti justerade wigter, at förtiga kläder, meubler och husgerädsaker, m. m.

De wanlige Concerterne, som åter anställas på Organistens, Herr Carl Dykmans egen räkning, och midt emot Auktions-Kammaren, taga en början den 16 dennes kl. 5 efter midnatten, och fortsättas sedermera hwar Tisdags-Termis-Billetter erhållas på beursen, och hos Herr Dykman sjelf, emot 8 plåtar; äfwen som de särskilte kosta 2 Dal. S:mt hwardera.

Förordningen af 1720 om Inqwarteringen är til salu på Langiska Boktryckeriet, nyttig at läsa för dem, som få nu kännas wid omwärlingen af inqwarterade personer.

Trohätte lotfedlar utwärlas af wederbörans de den 15 dennes eller öfvermorgon.

En hund och en hynda äro nyligen förkomme: Den förre har kort och krullet hår, ljusgul til färgen; den sednare är af Spanska slaget, med bruna ödmärken på högra brat och wensira ögat. Om bägge lemnar jag ogerna nödig underrättelse mundteligen.

Bergsstron hos Madame Wittau.

* * * *

Gotteborgska Magasinet.

Lördagen, den 20 November 1762.

Särda Nyheter.

Et Tal om Skalde-konsten utgafs i Upsala förledet är af Herr Magister Bergklint, hållet för Westmanländska Nationen därstädes; hwar af jag för demna gången wil uptaga de förnämsta stycken.

Alla wetenskaper, säger Författaren, fordras hos sine idkare twänne egenkaper, näml. natur och konst. Ofning och lärdom innefattas då i det sednare. En Poet måste först äga et snille, som kan finna sig, och inse otaliga likheter, framdraga mångfaldiga tanke-bilder, och genom deras förunderliga sammansättning uttrycka något, som lifligen träffar det han wil måla. Dessa bilder måste wara härmande, och under sjelfwa dikten så naturliga, at de uttrycka en sak, likasom säge man den för ögonen. Man bör äga et sinne, som kan antaga de böjelser, dem saken bör upwäcka; och ställa dem så intagande före, at de lifsom smysa sig i läsarens

U a a

fa

sarens ömaste känsla, och försätta honom oför-
märkt i samma sinnes rörelse. Denna gåftwan
kallas med andra ord en Poetisk ingifwelse, som
tillägges skalderna, då man faller i förundran,
hwarifrån de taget sina infällen, som jag wet ej
med hwad för häftighet öfwerfalla vårt öma.

En Poet måste ock vara minnesgod. Det
ta fordras ej mindre för den widsträckt lärdom,
som förutsättes, än för den otaliga mängd af
ord och uttryck, hwilka skalden ej bättre kan upp-
båra, än målaren allehanda färgor. Det förs-
stås af sig sjelft, at han måste vara sit språk
fullkomligen mågtig, hwilket han böjer som war
efter sit ämne; så at sak, tankar och uttryck al-
deles stämma in med hwarandra. Därtillmed
fordras hos hwar skald en skarpsinnig omöde-
mes-gåftwa, eller det man kallar smak. Sam-
ning, åtminstone sannolikhet, ware des följeslag-
gare: ingen tale tanklös, ingen tanke bortlös
wäggarne. Han göre wal på bilder, urstilje
sina utlätelser, och utpläcke de anständiga. Smak-
ken är wäl ingalunda laglös; doch kommer det
hufwudsakeligaste an på en lyckelig natur, och
kan bättre kännas än ytras. Följet således,
at Poeter födas til sit ämne.

Men därmed wil Författaren icke hafwa sagt,
at naturen allena gör en god Poet. En poetisk
ande utan konst är et halfgånget foster: Konsten
måste komma skalden til hjelp, och smaken full-
kommas genom läsning, at lärdom går honom i
alla stycken tilhanda; helst han sjunger om alla
Aaas

lags ämnen. Låggom nu til hjewwa wers-kon-
sten, som stadgar och utlätter ätkillige små la-
gar, rörande talesättet, språket, och oändeligen
mycket annat. Talesättet bör wara naturligt
och otwunget; språket rent och oblandat, fritt
ifrån det poetiska tjeffswäldet, och med eller utan
wers oförändrat. Man bör tala tydeligen utan
widlyftighet, Fort utan mörkhet, fritt utan
yrhet, och anständigt utan twång. Ingen me-
ning, intet ord, illa användt, eller öfwerflö-
digt; intet letat, intet konstlat, intet lamt; och
wersen för öfrigt anständig efter sit ämne, fly-
tande och lustig. Han bör åga sit ljud, sin
hwila, sit skastal, sit ordafall och tjenliga rim-
slut. Hwar rad skal förstås, utan at löpa in i
den andra; och orden så inpassas i raden, at
hwar staswelse får samma utdrägt eller hastig-
het i wersen, som i almant uttal. Rimet måtte
wara egenteligt, icke pinat, och om sje kan,
icke uprepas flera gånger, icke likna de närma-
ste; men förefalla nytt och oförmodat.

Deffa, jämte flera bekanta reglor, har Förf-
fattaren tämligen wäl knutet tillsamman. Stis-
len tål tikwäl någon granskning här och där:
man säger, t. e. emot språkets art, och Swens-
ka Grammatikor, sällskaper, mistat, m. m.
Se Professor Hof på sit ställe. Desutan finner
jag af de poetiska proffstycken, som Författaren
hittills utgifwet, at han är mindre Poet, än
Criticus; och borde således länt af Horatius
sin påskrift. Huru lyder den samma? Jo,

- - - fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exfors ipsa
secandi.

Swad nytt i Staden?

Korta Stads-nyheter.

Götheborgske Wexel-coursen.

Onsdagen, den 17 November.

London	- -	107 $\frac{1}{2}$	- -	Dal. R:mt.
Amsterdam	- -	98 $\frac{1}{2}$	dub. ufo	M:R R:mt.
Hamburg	- -	98 $\frac{1}{2}$	- -	M:R R:mt.

Om Wexel-coursen är, som andra Nationer påstå, den store wägmästaren, som afmåter Niskens öfwer- eller underwigt; huru säker, fast undertiden olika, är icke wår förlust? Öfwerfredet, eller Wexel-rytteriet, i Swerige gör et litet undantag ifrån reglan.

Ankomne äro Skepparne Jonas Pettersson ifrån Amsterdam med salt, Douwe Pieters ifrån Harlingen med mursten och hö, Olof Andersson Wyl ifrån St. Ubes med salt, Carsten Ruts ifrån Lissabon med dito, och Olof K. Bagge ifrån Kewerpol med rådt säcker.

Ut

Utgångne äro Skepparne Thalenius Christman til Cork, Bernd Rasche, Melger Jans Fredrich Ehntholt och Daniel Bellmer til Bremen med sill, Hindrich Ries, Lorents Asmundson och Peter Janssen til Hamburg med dito, Lorents Fries til Livorno med Ostindiskt gods, bräder och golffsten, Claes Hindrichs til Amsterdam med Ostindiskt gods, William Korborg til Lieth, James Bell och William Thornston til Scotland med järn och bräder.

Helsingör. Den 28 October gingo härige skepparne Bauke Pieters ifrån Götheborg til Königsberg med sill, Olof Lundberg ifrån Stockholm til Kongålf med salt. Den 29 dito, Nils Engström och Johan Setterbom ifrån Gese til Hull och Amsterdam med järn, Nils Förngren ifrån Stockholm til Amsterdam med tjära, Johan Stark och Jochim Höpner ifrån Dansig til Siwilin och London med ståfwer, Anders Molitor ifrån Stockholm til Lissabon med bräder, Anders Larsson ifrån Stockholm til Marstrand med tjära, Anders Källström ifrån Stockholm til Dorth med dito. Den 30 dito, Johan Hammarbeck och Swen Rosensberg ifrån Stockholm til Portsmouth och London med järn. Den 1 November, Martin Misner ifrån Köpenhamn til Götheborg med barlast, Johan Wesman, Joh. Kullman, Peter Helt och Jurgén Cornelis ifrån Stockholm til Götheborg, Plymouth, London och Amsterdam med tjära, Carl Axel Rabenius och Matias

Aaa 3

thias

thias Wortge ifrån London och Amsterdam til Stockholm och Norrköping med styck-gods, Teunis Hagman ifrån Stockholm til Amsterdam med järn, Isaac Buhrman ifrån Bordeaux til Carlserona med win, Mats Matthisen, Lars Andersson och Thore Pettersson ifrån Åhlborg och Göteborg til Stockholm med smör och sill, Oluf Sundström ifrån Göteborg til Ystad med dito. Den 2 dito, Nils Westberg och Casten Ruff ifrån Lissabon til Stockholm och Göteborg med salt. Den 3 dito, Jonas Jander ifrån Bordeaux til Stockholm med win, Carl Trolle ifrån Stockholm til London med tjära. Den 4 dito, Erik Lundgren ifrån Stockholm til Göteborg och Livorno med järn, Albrecht Wallis ifrån Amsterdam til Stockholm med styck-gods, Johan Gustaf Christen ifrån Stralsund til Göteborg med hafra, Lars Tjerman ifrån Wolgast til Göteborg med korn, Johan Holm och Peter N. Strömbeck ifrån St. Ubes til Danskig och Gesle med salt, Nils Fornlund ifrån Amsterdam til Stockholm med styck-gods. Den 5 dito, Casper Nyberg ifrån Amsterdam til Stockholm med styck-gods, Erik Lindström ifrån St. Ubes til Stockholm med salt, Hans Joh. Bogelfang och Joh. Schults ifrån Amsterdam til Stockholm och Lübeck med styck-gods. Den 6 dito, Matthias Machsprang ifrån Köpenhamn til Göteborg med barklast, Erik Wikström ifrån St. Ubes til Stockholm med salt. Den 7 dito, And. Dahlberg och

och Clas Berdelin ifrån Göteborg til Söderköping och Wismar med sill. Den 8 dito, Erik Swensson och Sonnick Nilsson Bötter ifrån Uddewalla och Göteborg til Königsberg med sill, Jonas Hjert ifrån Göteborg til Carlshamn med dito. Den 10 dito, Erland Snipe och Truls Ebbesson ifrån Åhus och Stralsund til Göteborg med tunnor och korn. Den 11 dito, Jochim Christen ifrån Stralsund til Göteborg med dito. Den 12 dito, Daniel Wilde ifrån dito til dito med hafra. Den 13 dito, Edward Philipson ifrån Petersburg til London med hampa. Den 15 dito, Hindrich Holfreter och Andreas Holmström ifrån St. Ubes til Stockholm med salt.

Små Kyrko-tidningar.

Den sifste October afled Kyrkoherden uti Ensjöf, Herr Christian Böcker.

I Swenska Församlingen äro ifrån den 10 til den 18 dennes födde 4 Goffe och 3 Flickor barn: Wigde Bäte-drängen, Carl Mattesson och Enkan, Maria Swensdotter, Sjömannen, Olof Jungdahl och Jungfrun, Catharina Sjöberg: Döde Källarmästaren, Herr Battram Rik, af feber, Tunnebindaren, Paul Borgstedt af ålderdom, och 6 barn af koppor och slag.

I Tyska Församlingen födt 1 barn.

I Kronhus = Församlingen födde 2 barn: Wigde Soldaten, Carl Nabe och Anna Kron: Dö

Döde i Soldat, af fläck-feber, Soldat-Hu-
sfrun, Anna Johansdotter, af feber, och i barn
af kopper.

Rundgörelser.

En Theologisk afhandling om dans och spel-
öfversatt ifrån Tyskan af Herr Doctor Wet-
tersten; et arbete som litet eller intet duger; fins
nes på Langiska Boktryckeriet.

På Tisdag börjas den redan utlyste auctio-
nen uti Klongers hus, hwilket ej mindre än den
öfriga ägendomen kommer at försäljas. Tilli-
ka faller et litet Bibliothequer, och en hop Pres-
te-kläder af ypperligare sorten, jämte hwarjes
handa gång- och lin-kläder, under klubban.

Samme dag får man höra en Solo på Fleu-
te-traversjere, tillika med en Trio: billetter på
förr utsatte ställen.

Under couvert är förleden Lördag från Stock-
holm ankommet et bref til Herr Jonas Olofs-
son, som afhentas hos Herr Olof Rommel.

En ungdom, som kan wäl räkna och skrifwa,
samt äger tillika goda witnessbörder om sit up-
förande, östundar condition här i Staden hos
någon Handlande, eller någon amman, som be-
höfwer skrifware eller upsyningsman wid silles-
falterier. Widare underrättelse meddelar Stråds-
daren, Mäster Peter Lundgren, här i Staden.

Östundas en Kutsch hos et herfskap wid Udde-
walla, hwarom närmare besked mundteligen
erhålles.

* * * *

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 27 November 1762.

Öförgripelige tankar om Penningars ut- försel ur Riket.*

Det påstås, emot flera Nationers hotande
förbud, at man med straff och wite ingen-
ting uträttar i detta ämnet: en hundrade-åra
förfarenhet skal längesedan wisat wederspelet.
De grundsatser, som handlande werlden ända-
teligen widtaget, styrka til helt andra mått. Ehu-
ru man sätter up handelswägen, får man ofta
tåla en mindre fördelagtig på somliga ställen,
för at draga all möjelig bättnad på wissa. Man
får utan gensägelse betala sin underwigt, antin-
gen med waror eller penningar, och det ena ind-
ste löpa så wäl som det andra. Det går efter
utseende ej an, at förbjuda penningars utför-
sel, utan at tillika hämma rörelsen, och förför-

B b

De

* Författaren til Journal de Commerce har uti Ja-
nuarii månad år 1760 ytrat de tankar, som här
under en fri öfversättning, och med tillbörlig wörd-
nad för lag, uptagne, lemnas til allmän granskning
och eftertanke.